

Őszentsége
XVI. Benedek pápa
***Summorum Pontificum* motu propriója**
az 1970-es reform előtti római liturgia használatáról*

A PÁPÁK egészen napjainkig mindig gondoskodtak arról, hogy Krisztus Egyháza méltó tiszteletet mutasson be az Isteni Felségnek, „nevének dicséretére és dicsőségére” és „egész Anyaszentegyháza javára”.

Emberemlékezetet meghaladó idő óta megtartották, és a jövőben is meg kell tartani azt az alapelvet, „amely szerint minden egyes részegyháznak meg kell egyeznie az egyetemes Egyházzal nemcsak a hitbéli tanítás és a szentségi jelek tekintetében, hanem az apostoli és folytonos hagyomány által egyetemesen közvetített gyakorlatban is, és mindezt nemcsak azért kell megtartani, hogy elkerülhetőek legyenek a tévedések, hanem azért is, hogy a hitet a maga teljességében lehessen továbbadni, mivel az Egyház imádságának törvénye (*lex orandi*) megfelel hite törvényének (*lex credendi*)”.¹

Azoknak a pápáknak a sorában, akik minderről kellőképp gondoskodtak, kiemelkedik Nagy Szent Gergely neve, aki biztosította, hogy mind a katolikus hitet, mind pedig az istentiszteletnek és a kultúrának a rómaiak által a korábbi századokban felhalmozott kincseit továbbadják Európa új népeinek. Elrendelte a szent liturgia —mind a szentmiseáldozat, mind pedig a zsolozsma— formájának rögzítését és megőrzését úgy, ahogy azt Róma városában ünnepelték. Erősen támogatta a szerzeteseket és a szerzetesnőket is, akik Szent Benedek Regulája szerint küzdve az Evangélium hirdetése mellett életükkel is mindennütt jelenvalóvá tették a Regulának azt a rendkívül üdvös mondatát, hogy „az isteni szolgálatnak semmit elébe ne helyezzenek” (43. fej.). Ily módon a római szokások szerint ünnepelt szent liturgia számos népnek nemcsak hitét és jámborságát, hanem kultúráját is megtermékenyítette. Közismert tény, hogy az Egyház latin liturgiája a maga különböző formáiban a kereszténység minden századában milyen sok szent lelki életét ösztönözte, s hogy mennyi népet erősített meg a vallásosság erényében és mennyire termékenyítően hatott jámborságukra.

* Első nyomtatott közlése: *Miles Christi* IX (2007) 1. 4–9. A jelen közlés a fordító és a szerkesztőség között egyeztetett, kisebb stilisztikai módosításokat tartalmaz.

¹ *Institutio generalis Missalis Romani*. Editio tertia [A Római Misekönyv általános rendelkezései. Harmadik kiadás] 2002. 397.

Arról pedig, hogy a szent liturgia ezt a szerepét még hatékonyabban töltse be, az idők során számos más római pápa különös módon gondoskodott; közöttük is kiemelkedik V. Szent Pius, aki a Tridenti Zsinat buzdítására nagy lelkipásztori buzgalommal megújította az Egyház egész istentiszteleti rendjét, gondozta a kijavított és „az Atyák szabályai szerint megreformált” liturgikus könyvek kiadásait, és közreadta őket a Latin Egyház használatára.

A római rítus liturgikus könyvei között nyilvánvalóan kiemelkedik a Római Misekönyv, amely Róma városában alakult ki, s a későbbi századok során fokozatosan öltött olyan alakokat, amelyek nagy hasonlóságot mutatnak az újabb időkben meglevő változatával.

„Ugyanezt a célkitűzést követték a későbbiekben a római pápák, amikor gondoskodtak a rítusok és a liturgikus könyvek naprakésszé tételéről vagy pontosításáról, majd pedig a [XX.] század elején általános reformjukra vállalkoztak.”² Ezen az úton jártak Elődeink, VIII. Kelemen, VIII. Orbán, X. Szent Pius,³ XV. Benedek, XII. Pius és XXIII. Boldog János.

Az utóbbi időben a II. Vatikáni Zsinat kifejezte azt a szándékát, hogy ismét álljon helyre az istentiszteletnek kijáró tisztelet és az előírások megtartása, és igazodjék a modern kor szükségleteihez. Ettől a szándéktól indítatva Elődünk, VI. Pál pápa 1970-ben jóváhagyta a Latin Egyház megreformált és részben megújított liturgikus könyveit, amelyeket az egész világon számos népnyelvre lefordítottak, s a püspökök, valamint a papok és hívek készségesen fogadtak el. A Római Misekönyv harmadik mintakiadásban való átdolgozását (*recognitio*) II. János Pál hagyta jóvá. A római pápák így azon munkálkodtak, „hogy ez a «liturgikus épület» [...] újra méltóságával és összhangjával ékesen” álljon előttünk.⁴

Bizonyos vidékeken azonban számos hívő oly nagy szeretettel és vonzódással kötődött és kötődik ma is a korábbi liturgikus formákhoz, amelyek igen mélyen átittatták e hívek kultúráját és lelkiségét, hogy II. János Pál pápa az e hívek iránti lelkipásztori gondoskodástól indítatva 1984-ben egy külön engedéllyel (*indultum*), az Istentiszteleti Kongregáció *Quattuor abhinc annos* levelével felhatalmazást adott a XXIII. János által 1962-ben kiadott Római Misekönyv használatára; majd 1988-ban ugyancsak II. János Pál az *Ecclesia Dei* motu proprioval arra buzdította a püspököket, hogy ezt a felhatalmazást széles körben és nagy-lelkűen alkalmazzák az összes ezt kérő hívő javára.

E hívek kitartó kérésére, amelyet már Elődünk, II. János Pál hosszasan megfontolt, meghallgatva a 2006. március 23-án tartott konzisztóriumon a bíboros atyák véleményét, mindent éretten megfontolva, segítségül híván a Szentlelket és Isten támogatásában bizakodva, jelen apostoli levelünkkel a következőket RENDELJÜK EL:

² II. János Pál pápa: *Vicesimus quintus annus* apostoli levél. 1988. december 4. 3. AAS 81 (1989) 899.

³ II. János Pál pápa: *Vicesimus quintus annus* apostoli levél. 1988. december 4. 3. AAS 81 (1989) 899.

⁴ X. Pius pápa: *Abhinc duos annos* motu proprio. 1913. október 23. AAS 5 (1913) 449–450; vö. II. János Pál pápa: *Vicesimus quintus annus* apostoli levél. 1988. december 4. 3. AAS 81 (1989) 899.

1. cikkely. A VI. Pál által kihirdetett Római Misekönyv a latin rítusú Katolikus Egyház *lex orandi*-jának rendes kifejeződése. Az V. Szent Pius által kihirdetett és XXIII. Boldog János által újra kiadott Római Misekönyvet pedig az Egyház ugyanezen *lex orandi*-ja rendkívüli kifejeződésének kell tekinteni, s tiszteletreméltó és ősi használata miatt a neki kijáró tiszteletben kell tartani. Az Egyház *lex orandi*-jának e két kifejeződése azonban egyáltalán nem vezet megoszláshoz az Egyház *lex credendi*-je terén, hiszen az egyetlen római rítus két gyakorlatát (*usus*) jelenítik meg.

A szentmiseáldozatot tehát szabad a Római Misekönyvnek XXIII. Boldog János által 1962-ben kihirdetett és soha vissza nem vont mintakiadása szerint ünnepelni mint az Egyház liturgiájának rendkívüli formáját. Azoknak a feltételeknek a helyébe pedig, amelyeket a korábbi *Quattuor abhinc annos* és *Ecclesia Dei* dokumentumok e Misekönyv használatára vonatkozólag előírtak, a következők lépnek:

2. cikkely. A nép nélkül végzett misékben bármely latin rítusú katolikus pap —akár egyházmegyes, akár szerzetes— használhatja vagy a XXIII. Boldog János pápa által 1962-ben kiadott Római Misekönyvet vagy pedig a VI. Pál pápa által 1970-ben kihirdetett Római Misekönyvet, mégpedig bármely napon, a Szent Háromnapot kivéve. Az efféle, egyik vagy másik Misekönyv szerinti celebráláshoz a pap nem szorul semmilyen engedélyre, sem az Apostoli Szentszékére, sem pedig az ordináriuséra.

3. cikkely. Ha a megszentelt élet intézményeihez vagy az apostoli élet társaságaihoz tartozó —akár pápai, akár egyházmegyei jogú— közösségek azt kívánják, hogy konventmiséiken vagy „közösségi miséiken” saját kápolnájukban a Római Misekönyv 1962-ben kihirdetett kiadása szerint ünnepelhessék a szentmisét, ezt szabadon megtehetik. Ha az ilyen miséket egy adott közösség vagy egy egész intézet, illetve társaság gyakran vagy tartósan vagy állandóan kívánja végezni, a döntést a nagyobb előjárók hozzák meg a jog szabályai szerint és a részleges törvények és szabályzatok alapján.

4. cikkely. A fenti 2. cikkelyben említett szentmiséiken —a jog előírásait megtartva— részt vehetnek azok a krisztushívők is, akik ezt önként kérik.

5. cikkely, 1. §. Azokon a plébániákon, ahol a korábbi liturgiához kötődő híveknek állandó csoportja található, a plébános fogadja készségesen kérésüket a szentmisének az 1962-ben kiadott Római Misekönyv rítusa szerinti ünneplésére vonatkozóan. Gondoskodják róla, hogy harmonikus egyensúly jöjjön létre e hívek lelki java és a plébánia rendes lelkipásztori ellátásának igénye között, a püspök fennhatósága alatt a 392. kánon szabályai szerint, kerülve a viszálykodást és törekedve az egész Egyház egységére.

2. §. A XXIII. Boldog János Misekönyve szerinti szentmisékre hétköznaponként kerülhet sor; egy ilyen mise azonban vasár- és ünnepnapokon is lehetséges.

3. §. A plébános az e rendkívüli formában végzett szertartásokat az ezt kérő híveknek vagy papoknak olyan különleges helyzetben is engedje meg, amilyen a házasságkötés, a temetés vagy az alkalmi szertartások, pl. a zarándoklatok.

4. §. A XXIII. Boldog János Misekönyvét használó papoknak olyanoknak kell lenniük, akik erre alkalmasak és akiket a jog ebben nem akadályoz.

5. §. A nem szerzetesi vagy plébániatemplomokban a fenti engedély megadására a templomigazgató jogosult.

6. cikkely. A XXIII. Boldog János Misekönyve szerinti, néppel végzett szentmiséken az olvasmányokat népnyelven is fel lehet olvasni, ha olyan kiadásokat használnak, amelyek elnyerték az Apostoli Szentszék *recognitio*-ját.

7. cikkely. Ha a világi híveknek az 5. cikkely 1. §-ában említett csoportja kérését a plébános nem teljesíti, értesítsék erről a megyéspüspököt. A megyéspüspök nyomatékosan fel van kérve arra, hogy tegyen eleget kívánságuknak. Ha ő sem tud gondoskodni az ilyen szertartásról, az ügyet terjesszék az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság elé.

8. cikkely. Az a püspök, aki gondoskodni akar a világi krisztushívők ilyen kéréséről, ám ebben különféle okok akadályozzák, az ügyet az „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság elé terjesztheti, amely tanácsot és segítséget fog nyújtani neki.

9. cikkely, 1. §. A plébános —mindent alaposan megfontolva— ugyanígy engedélyt adhat a régi Rituále használatára a keresztség, a házasságkötés, a bűnbánat és a betegek kenete szentségeinek kiszolgáltatásában, ha a lelkek java ezt indokolja.

2. §. Az ordináriusok pedig felhatalmazást kapnak a bérmálás szentségének kiszolgáltatására a régi Római Pontifikále szerint, ha a lelkek java ezt indokolja.

3. §. A szent rendekben lévő klerikusok szabadon használhatják a XXIII. Boldog János által 1962-ben kihirdetett Római Breviáriumot is.

10. cikkely. A helyi ordinárius, ha megfelelőnek ítéli, az 518. kánon szabályai szerint szabadon létrehozhat személyi plébániát a római rítus régebbi formája szerinti szertartások végzésére, illetve templomigazgatót vagy lelkészt nevezhet ki, megtartva a jog előírásait.

11. cikkely. A II. János Pál által létrehozott „Ecclesia Dei” Pápai Bizottság⁵ továbbra is folytatja tevékenységét. Ez a Bizottság olyan formában, feladatkörrel és ügyrend szerint fog működni, amelyet a római pápa neki adni kíván.

12. cikkely. Ugyanez a Bizottság túl azokon a felhatalmazásokon, amelyekkel jelenleg rendelkezik, a Szentszék joghatóságát fogja gyakorolni, felügyelve a jelen rendelkezések megtartására és alkalmazására.

Megparancsoljuk, hogy mindaz, amit a jelen, *motu proprio* kiadott apostoli levelünkkel elrendeltünk, érvényes és jogerős legyen, és hogy a folyó év szeptember 14-étől, a Szent Kereszt Felmagasztalásának ünnepétől kezdve tartsák meg; minden ellenkező rendelkezés hatályát veszti.

Kelt Rómában, Szent Péternél, július 7-én, az Úr 2007. esztendejében, pápáságunk harmadik évében.

XVI. BENEDEK PÁPA

⁵ Vö. II. János Pál pápa: *Ecclesia Dei* motu proprio. 1988. július 2. 6. AAS 80 (1988) 1498.

A Szentatya, XVI. Benedek pápa levele az egész világ püspökeihez

az 1970-es reform előtti római liturgia használatáról szóló
motu proprio bemutatásáról*

Kedves Testvéreim a püspökségben!

Nagy bizalommal és reménnyel adom pásztori kezetekbe új *motu proprio* kiadott apostoli levelem szövegét az 1970-es reform előtti római liturgia használatáról. A dokumentum hosszú mérlegelés, sok tanácskozás és imádság gyümölcse.

A megfelelő adatok hiányában közzétett hírek és vélemények nem kevés zavart okoztak. Egymástól igen eltérő reakciókat hallhattunk az örömteli elfogadástól egészen a kemény ellenállásig egy olyan tervezettel kapcsolatban, amelynek tartalma valójában ismeretlen volt.

A dokumentumot ért támadások alapvetően kétfajta félelemre épülnek, ezekkel szeretnék egy kissé közelebről foglalkozni ebben a levélben.

Először is létezik egy olyan félelem, mely szerint a dokumentum aláássa a II. Vatikáni Zsinat tekintélyét, amennyiben kétségbe vonja egyik alapvető döntését, a liturgikus reformot. Ez a félelem alaptalan. Ezzel kapcsolatban mindekelőtt azt kell elmondani, hogy a VI. Pál által kiadott, majd II. János Pál által két további kiadásban újra megjelentetett Misekönyv értelemszerűen az eucharisztikus liturgia bevett, rendes formája (*forma ordinaria*) és az is marad. A zsinatot megelőző *Missale Romanum* legutolsó kiadását, amely 1962-ben XXIII. János pápa tekintélyével jelent meg és amelyet a zsinat folyamán is használtak, ezzel szemben a liturgikus ünneplés rendkívüli formájaként (*forma extraordinaria*) lehet majd használni. Nem helyénvaló úgy beszélni a Római Misekönyv e két kiadásáról, mintha „két rítust” képviselnének; ehelyett inkább egy és ugyanazon rítus kettős gyakorlatáról (*usus*) van szó.

Ami az 1962-es Misekönyvet mint a mise liturgiájának rendkívüli formáját illeti, szeretném felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy ez a Misekönyv jogilag soha nem lett eltörölve, következésképpen használata elvileg mindig engedélyezve volt. Az új Misekönyv bevezetésekor nem látszott szükségesnek, hogy külön szabályokat adjanak ki a korábbi Misekönyv lehetséges használatáról. A háttérben valószínűleg az a feltételezés állt, hogy mindössze néhány, egyedi esetről lesz szó, amelyeket helyi szinten egyenként is meg lehet oldani. Utóbb azonban hamar kiderült, hogy igen sokan továbbra is erősen kötődnek a római rítusnak ehhez a gyakorlatához, amely gyermekkoruk óta ismerős volt számukra. Mindez elsősorban azokban az országokban történt így, ame-

* Első nyomtatott közlése: *Miles Christi* IX (2007) 1. 10–14. A jelen közlés a fordító és a szerkesztőség között egyeztetett, kisebb stilisztikai módosításokat tartalmaz.

lyekben a liturgikus mozgalom sokakat részesített komoly liturgikus nevelésben és vezetett el a liturgikus ünneplés korábbi formájával való mély, személyes kapcsolatra. Mindnyájan tudjuk, hogy a Lefebvre érsek által vezetett mozgalomban a régi Misekönyvhöz való hűség külső ismertetőjellé vált; az ebből származó szakadásnak azonban mélyebb okai voltak. Sokan voltak, akik egyértelműen elfogadták a II. Vatikáni Zsinat kötelező jellegét és hűségesek maradtak a pápához és a püspökökhöz, ugyanakkor azt is szerették volna, ha visszakaphatják a szent liturgia nekik kedves formáját. Ez elsősorban azért alakult így, mert a liturgikus ünneplések sok helyütt nem követték hűségesen az új Misekönyv előírásait, amelyeket egyenesen úgy fogtak fel, mintha lehetővé, sőt kötelezővé tennék a kreativitást, ami gyakran a liturgia már alig tűrhető torzulásaihoz vezetett. Mindezt saját tapasztalataim alapján mondom, hiszen én is átéltem ezt az időszakot a maga reményeivel és zavarodottságával együtt. Azt is láttam, milyen mély lelki sebeket okozott a liturgia önkényes eltorzítása olyan személyekben, akiknek élete mélyen az Egyház hitében gyökerezett.

Ezért érezte kötelességének II. János Pál pápa, hogy az 1988. július 2-án kiadott *Ecclesia Dei* motu proprioval keretszabályt adjon az 1962-es Misekönyv használatára nézve. Ez a dokumentum azonban nem tartalmazott részletes előírásokat, hanem általánosságban arra számított, hogy a püspökök nagylelkűen válaszolnak majd azon hívek „jogos lelki igényeire”, akik a római rítusnak ezt a gyakorlatát kérik tőlük. Abban az időben a pápa elsősorban a X. Szent Pius Testvéreletet akarta hozzásegíteni ahhoz, hogy ismét teljes egységre lépjen Péter utódával, és egy olyan sebet próbált meg begyógyítani, amely azóta is egyre fájdalmasabban ég. Erre a kiengesztelődésre sajnos nem került sor. Mindazonáltal számos közösség hálásan élt a motu proprioban felkínált lehetőségekkel. Továbbra sem volt könnyű azonban az 1962-es Misekönyv használata ezeken a csoportokon kívül, mivel hiányoztak a részletes jogszabályok, s főleg mert a püspökök gyakran attól féltek, hogy az ilyen esetek kétségbe vonják a zsinat tekintélyét. Közvetlenül a II. Vatikáni Zsinat után arra lehetett számítani, hogy az 1962-es Misekönyv használatának igénye csak az idősebb nemzedékre korlátozódik, amely vele együtt nőtt fel, ám időközben nyilvánvalóvá vált, hogy ezt a liturgikus formát a fiatalok is felfedezték maguknak, megérezték a benne rejlő vonzerőt és megtalálták benne a Legméltóságosabb Oltáriszentség Misztériumával való találkozás kifejezetten rájuk szabott módját. Így született meg a pontosabb jogi szabályozás igénye, amely az 1988-as motu proprio idején még nem volt előre látható. A jelen szabályoknak ugyanakkor az is célja, hogy megszabadítsák a püspököket attól, hogy állandóan esetileg kelljen mérlegelniük a különféle helyzetekre adandó válaszaikat.

Másodikként az a félelem fogalmazódott meg az új motu proprio-ról folyó viták során, hogy az 1962-es Misekönyv szélesebb körű használata rendezetlenséghez, sőt szakadáshoz vezethet a plébániai közösségeken belül. Úgy tűnik nekem, hogy ez a félelem sem igazán megalapozott. A régi Misekönyv hasz-

nálata a liturgikus képzettség bizonyos fokát és a latin nyelv valamelyes ismeretét feltételezi; manapság ezek egyike sem túl gyakori. Már ebből a két konkrét előfeltételből is világosan látszik, hogy a római rítus rendes formája minden bizonnyal az új Misekönyv marad, és nemcsak a normatív szabályozás alapján, hanem a miatt a valós helyzet miatt is, amelyben a hívek közössége él.

Igaz, hogy vannak túlzások, olykor pedig társadalmi szempontok is, amelyek helytelen módon tapadnak az ősi latin liturgikus hagyományhoz ragaszkodó hívek attitűdjéhez. A Ti szeretetek és lelkipásztori bölcsességek serkentessen és vezessen ezek tökéletesítésére. A római rítus gyakorlatának két formája egyébként is kölcsönösen gazdagíthatja egymást: az új szentek anyaga és néhány új prefáció beilleszthető és be is illesztendő a régi Misekönyvbe. Az „Ecclesia Dei” Bizottság —kapcsolatban állva a régebbi gyakorlat (*usus antiquior*) iránt elkötelezett különböző szervezetekkel— tanulmányozni fogja az ilyen irányú gyakorlati lehetőségeket. Ugyanakkor a VI. Pál Misekönyve szerint ünnepeelt szentmise is képes lesz arra, hogy erősebben juttassa kifejezésre azt a szakralitást, amely sokakat a régebbi gyakorlathoz vonz. A legbiztosabb garancia arra, hogy VI. Pál Misekönyve egyesíteni tudja a plébániai közösségeket és hogy azok szeretettel tudnak élni vele, abban áll, ha nagy tisztelettel és a liturgikus előírások megtartásával használják. Mindez láthatóvá fogja tenni e Misekönyv lelki gazdagságát és teológiai mélységét.

Itt érkezem el ahhoz a pozitív megokoláshoz, amely arra a döntésre készítette, hogy kiadjam ezt a motu propriót, megújítva az 1988-as szabályozást. Az Egyházon belüli kiengesztelődésről van szó. Visszatekintve a múltba, a Krisztus Testét évszázadokon át szétszaggató megoszlásokra, az az érzésünk, hogy a megoszlások kialakulásának kritikus pillanataiban az Egyház vezetői nem tettek meg minden tőlük telhetőt, hogy fenntartsák vagy ismét elérjék a kiengesztelődést és az egységet. Az az érzésünk, hogy az Egyház részéről történt mulasztások maguk is hozzájárultak ahhoz a szégyenletes tényhez, hogy e megoszlások meg tudtak szilárdulni. Ez a múltba való visszatekintés ma arra kötelez bennünket, hogy minden erőnkkel azon legyünk, hogy mindazok, akik valóban kívánják az egységet, megmaradhassanak ebben az egységben, vagy ismét megtalálhassák azt. A Korinthusiakhoz írt második levél egy mondata jut eszembe, ahol Pál ezt írja (2K 6,11–13): „A szánk megnyílt felétek, korinthusiak, s a szívünk kitárult. Nem bennünk van szűk hely számotokra, hanem a ti szívetekben szűk a hely. Hogy pedig ezt viszonzózzátok, [...] tárjátok ki ti is szíveteket!” Pál természetesen más összefüggésben szólalt meg, ez a buzdítás azonban minket is érint és kell, hogy érintsen, különösen ebben a helyzetben. Tárjuk ki nagylelkűen szívünket, és teremtsünk benne helyet mindannak, amit maga a hit kínál fel!

A Római Misekönyv két kiadása nem áll ellentmondásban egymással. A liturgia történetét a növekedés és haladás jellemzi, nem pedig a törés. Amit az előző nemzedékek szentnek tartottak, az mielőttünk is szent és nagyszerű marad, és nem lehet egyik pillanatról a másikra teljes egészében megtiltani vagy

egyenesen károsnak ítélni. Mindnyájunknak javára szolgál, ha megőrizzük azokat a gazdagságokat, amelyek az Egyház hitében és imádságában növekedtek, ha megadjuk nekik az őket megillető helyet. A teljes közösség megéléséhez természetesen a korábbi gyakorlathoz kötődő közösségek papjai sem zárhatják ki elvi alapon a liturgiának az új könyvek szerint való végzését. A rítus megújított formájának teljes kizárása nehezen volna összeegyeztethető értékének és szent voltának elismerésével.

Befejezésül, kedves Testvéreim, szeretném kifejezetten hangsúlyozni, hogy ezek az új szabályok egyáltalán nem csökkentik a püspökök tekintélyét és felelősségét akár a liturgia, akár pedig a hívek lelkipásztori ellátása terén. Valójában minden püspököt megillet a jog, hogy saját egyházmegyéjében a liturgia irányítója legyen (vö. *Sacrosanctum Concilium*, 22. p.: „*Sacrae Liturgiae moderatio ab Ecclesiae auctoritate unice pendet, quae quidem est apud Apostolicam Sedem et, ad normam iuris, apud Episcopum*”).

Semmiben sem szenved tehát csorbát a püspökök tekintélye, hiszen továbbra is az ő feladatuk lesz afölött őrködni, hogy minden békésen és nyugodtan történjék. Ha esetleg olyan probléma adódnék, amelyet a plébános nem tud megoldani, a helyi ordináriusnak mindig lehetősége lesz rá, hogy közbelépjen, de csak a motu proprioiban előírt új szabályokkal teljes összhangban.

Ezenkívül felkérlek Benneteket, kedves Testvéreim, hogy három évvel a jelen motu proprio hatályba lépése után számoljatok be a Szentszéknek tapasztalataitokról. Ha valóban komoly nehézségek adódnának, azokra is megoldást lehet keresni.

Kedves Testvéreim, hálával és bizalommal bízom pásztori szívetekre ezeket a sorokat és a motu proprio szabályait. Emlékezzünk mindig Pál apostol szavaira, amelyeket az efezusi presbiterekhez intézett (Act 20,28): „Vigyázzatok magatokra és az egész nyájra, amely fölé a Szentlélek előljáróul helyezett titeket, hogy kormányozzátok Isten egyházát, amelyet tulajdon vérén szerzett.”

Ezeket a szabályokat Máriának, az Egyház Anyjának hathatós közbenjárására bízom, és szívből adom apostoli áldásomat Rátok, kedves Testvéreim, egyházmegyéitek plébánosaira és minden, Veletek együtt munkálkodó papra, valamint összes hívetekre.

Kelt Szent Péternél, 2007. július 7-én

XVI. BENEDEK PÁPA

Ford. Rihmer Zoltán